

**Επιτροπή Διεκδίκησης επίλυσης
Υδατικού προβλήματος Θεσσαλίας
(Ε.Δ.Υ.ΘΕ)**

Λάρισα 20 Νοεμβρίου 2021

**ΠΡΟΣ : Τον Πρωθυπουργό κ. Κυριάκο Μητσοτάκη
Μέγαρο Μαξίμου – Αθήνα**

Θέμα : Άμεση επίλυση επειγόντων και κρίσιμων υδατικών θεμάτων στη Θεσσαλία

Αξιότιμε Κύριε Πρόεδρε

Σας είναι γνωστό ότι η Θεσσαλία αντιμετωπίζει κρίσιμα και επείγοντα προβλήματα τα οποία συνδέονται με το μείζον θέμα των υδάτων, το οποίο δυστυχώς εδώ και πολλά χρόνια παραμένει άλυτο.

Από την πρώτη ημέρα της ανάληψης των καθηκόντων της Κυβέρνησης σας, αρκετοί φορείς της περιοχής μας επιδόθηκαν σε μια προσπάθεια επαφών με πολλούς Υπουργούς ή/και κυβερνητικά στελέχη (ενδεικτικά : κ.κ. Γεραπετρίτης, Θωμάς, Αραβώσης, Γεωργιάδης, Λιβανός, Οικονόμου, Κ. Καραμανλής, Σδούγκου, Κοντογεώργης) στους οποίους παρουσίασαν τα προβλήματα της Θεσσαλίας, υπέβαλλαν υπομνήματα, υπέδειξαν λύσεις ή/και άξονες ενεργοποίησης από την Κυβέρνηση, με περιορισμένα όμως αποτελέσματα.

Στα επόμενα θα επιχειρήσουμε, όσο γίνεται πιο συνοπτικά, να παραθέσουμε τα βασικά στοιχεία που συνθέτουν το υδατικό πρόβλημα της Θεσσαλίας,

1. Κυρίαρχο θέμα για την Θεσσαλία είναι η ΑΣΦΑΛΕΙΑ των κατοίκων από τις δραματικές επιπτώσεις που μπορεί να έχουν στην ζωή τους, στο εισόδημά τους και τελικά στην ίδια την επιβίωση τους στην περιοχή, τα φαινόμενα της έντονης λειψυδρίας και πιθανής παρατεταμένης ΞΗΡΑΣΙΑΣ (κλιματική κρίση), λόγω κυρίως του έντονα ελλειμματικού υδατικού ισοζυγίου.

Για αντιμετώπιση παρατεταμένης ξηρασίας απαιτείται, η διασφάλιση και υδατικών αποθεμάτων για συντήρηση του πληθυσμού, που σήμερα δεν υφίστανται.

Γι' αυτό επιμένουμε στην ολοκλήρωση του ημιτελούς ταμιευτήρα Συκιάς (θα δημιουργήσει απόθεμα 500 εκατομμυρίων κ. μ. νερού) και την αντίστοιχη σήραγγα μεταφοράς από την λεκάνη απορροής του Αχελώου, πάντοτε σε συνδυασμό με την σταδιακή υλοποίηση και άλλων (μικρότερου όγκου) ταμιευτήρων στην λεκάνη απορροής του Πηνειού (Σκοπιά Φαρσάλων, Μουζάκι, Πύλη, Νεοχώρι, Ελασσόνα, κλπ.), τα ύδατα των οποίων θα χρησιμοποιηθούν για πολλαπλές χρήσεις (άρδευση, υδρεύσεις, για αποκατάσταση οικολογικής προστασίας κ.α.). Οι επανειλημμένες προτάσεις μας για εκπόνηση ενός masterplan και για σταδιακή υλοποίηση αυτών των αναγκαίων περιφερειακών έργων ταμίευσης, δυστυχώς έως σήμερα δεν έτυχαν της δέουσας προσοχής.

Παράλληλα με την ενίσχυση της «προσφοράς» νερού, επιβάλλεται και η αντίστοιχη πολιτική και η παραγωγή έργων στην κατεύθυνση της μείωσης της «ζήτησης» (εξοικονόμησης) νερού, η οποία συνεπάγεται την εκπόνηση και εφαρμογή ενός σχεδίου αντικατάστασης παλαιών ανοικτών αγωγών με νέα σύγχρονα και «έξυπνα» συστήματα διανομής. Η περίπτωση της αντικατάστασης του πεπαλαιωμένου δικτύου ΤΟΕΒ Ταυρωπού στην Καρδίτσα (αλλά και άλλα έργα που ανακοινωθήκαν) κινούνται απολύτως στην κατεύθυνση αυτή και βεβαίως χαιρετίζουμε την δρομολόγηση τους.

Κλείνοντας αυτό το θέμα των υδατικών ελλειμμάτων, θα μας επιτρέψετε να θυμίσουμε ότι στις αρχές του 1990, όταν η χώρα βίωσε φαινόμενα λειψυδρίας, ο τότε Πρωθυπουργός Κων/νος Μητσοτάκης, προσπαθώντας να εξασφαλίσει πόσιμο νερό για τους κατοίκους της Αττικής (σημ. : δεν υπήρχαν αποθέματα ασφαλείας), αναζητούσε εναγωνίως λύση μεταφοράς νερού στις υδαταποθήκες της ΕΥΔΑΠ μέσω ..τάνκερ. Ευτυχώς, απολύτως οριακά, το σύστημα τροφοδοσίας άντεξε και αποφεύχθηκαν δύσκολες καταστάσεις.

2. Ανάλογης σημασίας θέμα ασφάλειας τίθεται για την Θεσσαλία έναντι των συχνών φαινομένων ΠΛΗΜΜΥΡΩΝ. Γνωρίζουμε ότι στο θέμα αυτό έχετε ίδια πείρα από τις επισκέψεις σας στη Θεσσαλία κατά τις πλημμύρες του 2020. Σημειώνουμε ότι οι καταστροφές από τις έντονες βροχοπτώσεις θα ήταν οπωσδήποτε πολύ περιορισμένες στην περιοχή των πλημμυρών, εάν ορεινά υπήρχαν ταμιευτήρες που θα συγκρατούσαν και θα ρύθμιζαν τις ροές του νερού τα ημιορεινά, κάτι που πέτυχε ο ταμιευτήρας Σμοκόβου. Γι' αυτό ζητούμε να γίνει άμεσα αντιληπτή η μεγάλη σημασία των έργων συγκράτησης και ταμίευσης των χειμερινών ή/και πλημμυρικών απορροών στα ημιορεινά, δηλαδή των έργων πολλαπλού σκοπού εντός της λεκάνης Πηνειού τα οποία προαναφέραμε.

3. Μετά τα προβλήματα της ασφάλειας, σειρά έχει ένα άλλο θέμα, το οποίο αποτελεί το μείζον ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΟ πρόβλημα της Θεσσαλίας. Πρόκειται για τις υπεραντλήσεις μέσω των 33.000 (περίπου) κατασκευασμένων γεωτρήσεων, μη ανανεούμενων υδατικών αποθεμάτων, τα οποία, όπως είναι φυσικό, μειώνονται διαρκώς. Η ταπείνωση της στάθμης των υπόγειων υδροφορέων δημιουργεί συνθήκες άμεσης εισόδου θαλασσινού νερού με προφανείς κινδύνους.

Το Σχέδιο Διαχείρισης Υδάτων (ΣΔΥ) Θεσσαλίας (Σεπτέμβριος 2014 - Κυβέρνηση Σαμαρά, Υπουργός Ν. Ταγαράς) τεκμηριώνει επιστημονικά και αναμφισβήτητα ότι το συσσωρευμένο επί δεκαετίες υδατικό έλλειμμα υπόγειων υδάτων, ανέρχεται στην εκπληκτική ποσότητα των 3.000 εκ. κ. μ. νερού, κάτι που απειλεί – κυριολεκτικά – με οικολογική κατάρρευση τα υπόγεια υδατικά οικοσυστήματα.

Οι σχετικές υπουργικές αποφάσεις «επιβάλλουν» την σταδιακή αποκατάσταση της ισορροπίας στα οικοσυστήματα, με την υποχρέωση της Πολιτείας να επανατροφοδοτήσει (τεχνητός εμπλουτισμός) τους υδροφορείς, μειώνοντας σταδιακά το έλλειμμα έως την πλήρη αποκατάστασή τους.

Περιπτώ να σας ενημερώσουμε κύριε Πρωθυπουργέ ότι τίποτε απολύτως δεν κινείται στην κατεύθυνση αυτή, αλλά αντίθετα το έλλειμμα διευρύνεται !

Ανάλογα οικολογικά προβλήματα παρουσιάζονται και στα επιφανειακά υδατικά οικοσυστήματα (ποτάμια, λίμνες), τα οποία κάθε χρόνο κατά την αρδευτική περίοδο «στεγνώνουν», δηλαδή καταστρέφεται το οικοσύστημα και επανέρχεται μερικώς την περίοδο των βροχών.

Με άλλα λόγια όλα υποτάσσονται στις ανάγκες της γεωργίας και οι καταστροφές που προκαλούνται καθιστούν τους αγρότες μας «θύτες» και «θύματα» ταυτόχρονα.

Συνοπτικά, μόνο εξαντλώντας ΟΛΕΣ ΚΑΙ ΧΩΡΙΣ ΔΙΑΚΡΙΣΗ τις δυνατότητες ταμιεύσεων και μεταφοράς επιφανειακών νερών θα μπορέσουμε να υπακαταστήσουμε ένα σημαντικό αριθμό γεωτρήσεων, να προστατεύσουμε το περιβάλλον μας και ταυτόχρονα να διαμορφώσουμε συνθήκες για μια βιώσιμη και αποδοτική Γεωργία (χωρίς να μειώσουμε αρδευόμενες παραγωγικές εκτάσεις και να φτωχοποιήσουμε χιλιάδες αγροτικά νοικοκυριά).

4. Σε ότι αφορά στην Γεωργία, που απορροφά πάνω από το 95% της συνολικής κατανάλωσης νερού, η συνεχής αύξηση του βάθους άντλησης νερού αυξάνει το κόστος παραγωγής και κατανάλωσης ενέργειας (η άρδευση είναι το 70% του ενεργειακού ισοζυγίου των αρδευόμενων καλλιεργειών) και ήδη προκαλείται στροφή προς ξηρικές καλλιέργειες.

5. Με την παράταση της εκκρεμότητας των έργων Άνω Αχελώου απομακρύνεται δραματικά και η δυνατότητα παραγωγής «πράσινης» ενέργειας μέσω της υδροηλεκτρικής αξιοποίησης των υδάτων του Ταμιευτήρα Συκιάς, που θα συνέβαλαν, μεταξύ άλλων, και στην ενεργειακή αυτοτέλεια της Θεσσαλίας. Ειδικά στο έργο Συκιάς υπάρχουν όλες οι απαραίτητες προϋποθέσεις για «διπλή» παραγωγή ενέργειας, αφενός προς τον ρου του Αχελώου αφετέρου προς την λεκάνη Πηνειού (περιοχή Μουζακίου, σύστημα άντλησης – ταμίευσης), κάτι που εξασφαλίζει την «αποθήκευση» ηλεκτρικής ενέργειας με απόλυτα οικολογικό τρόπο, αλλά και την μείωση της ενεργειακής εξάρτησης της χώρας.
6. Οι σύνθετες δράσεις που, εντελώς συνοπτικά, περιγράψαμε, απαιτούν πολιτικό και διοικητικό συντονισμό στην κατεύθυνση μιας υγιούς και ορθολογικής διαχείρισης των υδάτων, θεσμικό εκσυγχρονισμό, βελτίωση της λειτουργίας του τομέα διαχείρισης υδάτων με ενίσχυση των υποβαθμισμένων σήμερα σχετικών δομών, καθώς και την δημιουργία φορέα διαχείρισης με συμμετοχή των χρηστών, όπως συμβαίνει σε πλήθος άλλων χωρών στην ΕΕ και τον κόσμο ολόκληρο.
7. Τέλος ζητούμε, με προσωπική σας πρωτοβουλία, να υπάρξει η ταχεία απεμπλοκή των έργων μεταφοράς (εκτροπής) Αχελώου. Πέραν των προφανών κινδύνων από τα έντονα πλημμυρικά φαινόμενα που εμφανίζονται συχνά στην περιοχή, ας μην ξεχνούμε ότι ο ποταμός Αχελώος είναι εδώ και 35 χρόνια κυριολεκτικά «μπαζωμένος» λόγω της κατασκευής του προ φράγματος στη θέση Συκιά και η ροή των υδάτων «εξυπηρετείται» με πολλές δυσκολίες μέσω παράπλευρων αγωγών (by pass), με σημαντικές οικολογικές επιπτώσεις, δηλαδή μια κατάσταση από την οποία οφείλουμε επείγοντως να εξέλθουμε.

Για το θέμα αυτό προτείνουμε ειδική συζήτηση στη Βουλή, όπου θα πρέπει να παρατεθούν όλα τα στοιχεία (οικονομικά, τεχνικά, περιβαλλοντικά, διοικητικά, νομικά κ.α) αυτού του ζητήματος, με στόχο να ληφθεί μια σαφής και οριστική απόφαση, η οποία θα αποτελεί γνώμονα των ενεργειών της σημερινής αλλά και των επόμενων κυβερνήσεων, αφήνοντας πίσω τα «διλήμματα» (υπέρ/κατά της εκτροπής), τις άσκοπες αντιπαραθέσεις, τις συγχίσεις και την απογοήτευση στο λαό και βεβαίως την απραξία και συνολικά την νοσηρή πραγματικότητα που έως και σήμερα βιώνουμε.

Σε κάθε περίπτωση σας καλούμε να πάρετε πρωτοβουλίες ώστε, χωρίς άλλη αναβολή, να δρομολογηθούν οι κατάλληλες πολιτικές, οι αναγκαίες

δράσεις και τα έργα για την επίλυση των προβλημάτων, ώστε να υπάρξει ορατή διέξοδος στο υδατικό πρόβλημα που ταλανίζει την χειμαζόμενη, οικολογικά και αναπτυξιακά, Θεσσαλία.

Με εκτίμηση

Για την Ε.Δ.Υ.ΘΕ

Γέμτος Φάνης, ομότιμος καθηγητής Πανεπιστημίου Θεσσαλίας,
(fanis.gemtos@gmail.com)

Γιαννακός Κώστας, Πρόεδρος Γεωπονικού Συλλόγου Λάρισας,
(konstantinos.giannakos@yahoo.com)

Κοτσιμπογεώργος Ηλίας, Πρόεδρος Οικονομικού Επιμελητηρίου Θεσσαλίας,
(ilias@kotsibo.gr)

Ντογκούλης Δημήτρης, Πρόεδρος ΓΕΩΤΕΕ/ΚΕ (dogoulisd@yahoo.gr)